

tidenden — blev der forhandlet meget lidt om den Sag, alle have været enige om den i Udvalget, baade fra den ene og fra den anden Side, hvad enten de vare Højre eller Venstre eller Løsgængere, og ligegyldigt, hvilken Betendelse i kirkelig Henseende de have hørt til, alle have været enige om det. Det er en Modsetning til, jeg kan næsten sige det Kabaletter, der har været derom i Udlandet, hvor det har været et Stridsspørgsmaal i mange Aar. Det er jo ganske sandt — jeg skal for Næsten senere komme tilbage dertil — at i det mindste en stor Del af Gejstligheden, som den ærede sidste Taler omtalte, har været derimod, men det kan vel ogsaa være noget begrundet i den Oprindelse, som Ligbrændingen har haft. Det er jo bekendt nok, at den kom første Gang frem i den franske Revolutions-tid, da man var ved gennem Lovgivningen at afkrifte Landet, for saa vidt saadant kan lade sig gøre derigennem, idet man lukkede Kirkerne og borttog Præsterne, saa vidt muligt, da kom ogsaa Spørgsmaalet om Ligbrændingen op. Da Revolutionen havde Ende, vendte naturligvis særlig paa det kristelige Omraade de gamle Forhold tilbage, og Ligbrændingen tabte man Interessen for. Den var altsaa kommen frem, om jeg maa bruge det Udtryk, som vistnok er korrekt, af antireligiøse Grunde. Derpaa laa Sagen i mange Aar, siden kom den frem igen, jeg tror i Trejerne, som et hygieinist Spørgsmaal, som saadant har det været fremme i Trejerne og Halvsjerjerne, da man ved den nyere Udvikling af Lægevidenskabens og Videnskabens i det hele var kommen til det Resultat, at en stor Del af Sygdommene stamme fra Bakterier, Snylte-svampe og Snyltedyrr, som vandrer fra det ene Legeme til det andet, og man mente derfor, at navnlig Kirkegaarde vare sande Arnesteder for Forgiftning baade af Luft og Vand. Det kan vel være sandt, hvad den ærede sidste Taler berørte, Undersøgelsen har ført til særlig for Landets Bedkommende, at det kun er ganske enkelte Grunde og Steder, der have lidt noget ved Tilløb fra Kirkegaarde, og det er vel lige saa vist, at naar man vilde koste noget derpaa, ja blot lige saa meget paa det at faa sunde Kirkegaardsforhold, som man vil koste paa Ligbrændingen, i alt Fald foreløbig, saa vilde man let kunne faa sunde Forhold, saa der ikke kan befrygtes noget fra den Side. Smid- lertid er det jo sikkert nok, at hos os have de lægevidenskabelige Autoriteter udtalt sig derfor, det vil sige de have ved et almindeligt Lægemøde i Kolding udtalt sig for det, der vedtog man en Dagsorden, en Resolu-

tion, i hvilken man kun udtalte sig for at forbedre Sundhedsforholdene ved Kirkegaardene. Man turde ikke opsætte det efter Ligbrændingen, for saa var man bange for, at det skulde vare for længe. Derimod har Sundhedskollegiet jo aldeles bestemt i Besvarelsen af Firserne udtalt sig derfor. Naar nu den ærede Taler mente, at alle andre Lande og navnlig deres Repræsentationer, ikke have udtalt sig til Gunst for Ligbrændingen, saa gav han jo egentlig selv en Oplysning derom, nemlig den, at de have faaet Ligbrændingen indført ad administrativ Vej. Det kan gerne være, at en eller anden Repræsentation har udtalt sig derimod, men det er vel ogsaa lige saa sikkert, at man i Udlandet har faaet det temmelig hurtigt ad administrativ Vej. Man har Ligbrænding i de allerfleste Lande; man har altsaa ikke kunnet forbyde den, men har, om jeg saa maa sige, tilladt Ligbrændingen, der næsten er en Menneskerettighed. Naar man kan disponere over sin Formue efter sin Død, kan binde Formuen for sin Død, har man ment, det heller ikke gif an, naar det skete under behørig Form, og man for øvrigt ikke stødte an mod Politivedtægten, at forbyde Ligbrænding. Den ærede Taler var ogsaa af den Mening, at her hos os kunde Ligbrændingsforeningen nok have haft Grund til at vente, at den kunde have vundet sin Sag, men som bekendt gif Højesteretsdommen af 16de Januar 1891 den imod. Jeg skal imidlertid gerne erkende, at den Ligbrænding, som er tilladt i andre Lande, og som man nu ogsaa søger at faa indført her, vil hygieinist set foreløbig aldeles ingen Betydning faa. I Italien, det Land, hvor man har sværmet stærkest for Ligbrændingen, er der i Løbet af 6 Aar kun blevet brændt lidt over 200 Lig, og at det ikke har nogen Betydning i hygieinist Henseende, kan man sige sig selv. Det samme vil ske her. Selv om man vedtager den her, vil den ikke i Øjeblikket have nogen Betydning, men om den kan faa det i Fremtiden, ved jeg ikke. Det er muligt, at man i Nærheden af de store Byer kan komme i Forlegenhed med at faa tilbørlig Plads til Kirkegaarde, uden at det i hvert Fald vil være nødvendigt at fjærne dem alt for langt fra Byen, hvorved man kommer til at genere den fattigere Befolkning. Derfor forekommer det mig, at der, naar der kun begæres en Tilladelse, og det er kun en saadan der begæres og faas ifølge dette Lovforslag, nok kunde være et alment Hensyn, rent hygieinist set, at tage lige over for dem, der ønske at faa Lov til at benytte denne Ret, for der igennem at hente Erfaring om denne Sag, og denne